

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МОВНИЙ РОЗБІР У ШКОЛІ ТА ФІЛОЛОГІЧНОМУ ВИЩІ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	1
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри української філології

28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

ЗМІСТ

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2. Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3. Предметні компетентності та результати навчання	4
4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	5
5. Опис навчальної дисципліни	5
6. Обсяг, методики і технології викладання дисципліни	6
6.1. Анотація програми навчальної дисципліни	6
6.2. Основні модулі навчальної дисципліни	7
6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання	8
6.4. Форми та методи навчання	8
7. Політика навчальної дисципліни	8
8. Контрольні заходи результатів навчання	9
8.1. Поточний контроль	9
8.2. Підсумковий контроль	10
9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь студентів із дисципліни	14
10. Рекомендована література	16

1.

2. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва дисципліни	Мовний розбір у школі та філологічному виші
Викладач (-і)	Тітова Ольга Борисівна, кандидат філологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(066) 305-27-91
E-mail	o.titova@forlan.org.ua
Локація дисципліни в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2); блог кафедри української філології URL: https://kukrphilology.blogspot.com/p/blog-page_4.html
Формат дисципліни	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: у день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адресу електронної пошти, зазначену в силабусі.

2. Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Мовний розбір у ЗВО та школі» - актуалізація знань із фонетики, лексики, морфеміки, словотвору, граматики сучасної української літературної мови та методики навчання української мови.

Завдання:

- активізувати процес оволодіння системою теоретичних знань про мову як складну організацію, сукупність основних (фонетико-фонологічної, морфемно-морфологічної, лексико-семантичної та синтаксичної) та проміжних (морфонологічної, словотвірної, фразеологічної) підсистем;
- зміцнювати навички лінгвістичного розбору мовних одиниць різних рівнів відповідно до чинних програм шкільного курсу та ЗВО;
- розвивати логічне самостійне мислення та мовне чуття;
- формувати аналітичні здібності, уміння диференціювати і класифікувати мовні явища, зіставляти й визначати їхні спільні та відмінні ознаки, застосовувати загальні положення лінгвістики при поясненні конкретних мовних явищ.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити): виконання практичних завдань із дисципліни «Мовний розбір у ЗВО та школі» сприяє конкретизації знань, здобутих під час вивчення таких дисциплін, як: «Сучасна українська літературна мова (фонетика, лексикологія, морфеміка і словотвір, морфологія, синтаксис)», «Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти».

Міждисциплінарні зв'язки (кореквізити). Під час підготовки робочої навчальної програми з дисципліни «Мовний розбір у школі та філологічному виші» врахований принцип комплексного вивчення здобувачами вищої освіти обов'язкових та вибіркових дисциплін, а саме: «Методика навчання української мови у вищій школі», «Комунікативні стратегії (українська мова)».

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає відповідно до освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) формування та розвиток у здобувачів вищої освіти

загальних компетенцій: здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема міждисциплінарні, на основі цілісного і системного наукового світогляду, здатність аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі мовознавства; здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях; здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою; здатність

працювати у професійній та/або науковій групі; здатність планувати й організувати освітній процес, здійснювати прогнозування його основних показників, ґрунтуючись на сучасних теоретичних та методичних знаннях у галузі педагогіки та психології;

фахових компетентностей: здатність реалізувати рівень мовної та мовленнєвої компетентностей, достатній для забезпечення успішного спілкування в професійній та громадській сферах, оперування лексичними, граматичними аспектами; здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики; здатність моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання української мови в середній та вищій школі, у закладах підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців; здатність оперувати ключовими поняттями дисципліни та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної філології; здатність оперувати набутими знаннями теорії та практики навчання, виявляти стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища у вищих та загальноосвітніх навчальних закладах, визначати індивідуальні особливості його учасників; володіння прийомами та засобами формування і контролю рівня сформованості мовної та мовленнєвої компетентностей здобувачів вищої освіти.

Зазначені компетентності деталізують такі **програмні результати навчання:** аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень в галузі мовознавства, методики навчання української мови; самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях; вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою; результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності; оперування лексичними, граматичними аспектами, стилістичними ознаками української мови; ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми

Навчальна дисципліна «Мовний розбір у школі та філологічному виші» належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки.

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна – 3 заочна – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>014 Середня освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин: денна – 90; заочна – 90		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,8; самостійної роботи студента – 2,7	Рівень вищої освіти: другий ступінь освіти: магістр	- год.	
		Практичні, семінарські	
		36 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю:			
залік			

6. Обсяг, методики і технології викладання дисципліни:

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Мовний розбір як дидактичний феномен

Предмет і завдання дисципліни, її наукові основи. Поняття та критерії класифікації мовного розбору (лінгвістичного аналізу, лінгвістичного розбору). Види мовного розбору та їхнє призначення.

Тема 2. Фонетико-фонологічний, графічний та орфоепічний види мовного розбору

Основні поняття фонетики та фонології. Система голосних і приголосних фонем сучасної української літературної мови. Графіка як розділ

мовознавства. Співвідношення між звуками та літерами. Особливості фонематичного й фонетичного транскрибування.

Основні поняття й норми орфоєпії. Риси української літературної вимови. Орфоєпічний аналіз слів.

Тема 3. Лексикологічний, етимологічний та фразеологічний аналіз

Слово в системі мовних одиниць. Типи лексичних значень. Вияв системності лексики в парадигматичних угрупованнях. Лексика української мови за походженням і уживанням. Фразеологічні одиниці мови та їхня класифікація. Етимологічний аналіз як лінгвістичної ідентифікації слова.

Тема 4. Співвідношення морфемного і словотвірного аналізу

Поняття морфеми. Слово і морфема. Типи морфем. Морфологічні засоби формотворення і словозміни в українській мові. Формальне значення флексії. Зміни в морфемній структурі слова. Морфемний аналіз слова

Словотвірний аналіз слова. Поняття про твірну основу. Словотворчі засоби української мови: суфікси, префікси, інтерфікси, афіксоїди (суфіксоїди, префіксоїди). Словотвірний тип. Словотвірна модель.

Комплексний аналіз словоформи.

Тема 5. Морфологічний аналіз

Частини мови та принципи їхнього виокремлення. Мета, послідовність і принципи виконання морфологічного аналізу повнозначних частин мови. Особливості морфологічного аналізу неповнозначних частин мови.

Граматичний аналіз як морфологічний розбір словоформ.

Тема 6. Синтаксичний та пунктуаційний аналіз

Основні синтаксичні одиниці. Типи граматичного зв'язку у словосполученнях. Поглиблення та удосконалення знань про речення. Типи речень у сучасній українській мові.

Пунктуаційний аналіз простого та складного речення. Особливості пунктуаційного аналізу складних синтаксичних конструкцій, речень із прямою мовою, репліками, цитатами.

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ п/п	Модуль /назва	Усього годин	Аудиторні заняття				Самостійна робота
			Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	
1	Змістовий модуль 1 Сутність і види лінгвістичного аналізу	90	-	36	-	-	54
	Усього годин	90		36			54

6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Проект «Аналіз мовних одиниць різних рівнів»

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу навчальним планом передбачені такі **форми навчання**: 1) практичні заняття, що передбачають виконання повного та часткового лінгвістичного аналізу мовних одиниць різних рівнів; 2) консультації, мета яких – допомоги студентам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Методи навчання і викладання. Інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний; виконавський, репродуктивний, продуктивно-практичний, частково-пошуковий, пошуковий.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Мовний розбір у школі та філологічному виші» заснована на політиці Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ ДДПУ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Мовний розбір у школі та філологічному виші» потребує: підготовки до практичних занять; виконання індивідуально-дослідного завдання згідно з навчальним планом; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути здобуття вмінь та навичок лінгвістичного аналізу певних мовних одиниць.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Загальна оцінка з навчальної дисципліни становить суму балів за контрольні точки та контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру.

8.1. Поточний контроль

ГРАФІК поточного контролю

Курс V (II семестр 2019-2020 навчального року),
спец. у/п
Форма навчання денна
Факультет соціальної та мовної комунікації
Кафедра української філології
Дисципліна Мовний розбір у школі та вищій школі
Кількість КТ – 3
Коефіцієнт КТ – 0,2
Кількість КРЗМ – 1
Коефіцієнт КРЗМ – 0,4
Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Індивідуальні завдання	ПЗ № 1
2	КТ 2	Диктант	ПЗ № 5
3	КТ 3	Усне опитування	ПЗ № 10
2	КРЗМ 1	Індивідуальні завдання	ПЗ № 18

Затверджено:

Протокол № 2 від «04» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри української
філології

Т. М. Радіонова

8.2. Підсумковий контроль

Зміст лінгвістичної підготовки для заліку

1. Предмет і завдання дисципліни, її наукові основи.
2. Поняття та критерії класифікації мовного розбору (лінгвістичного аналізу, лінгвістичного розбору).
3. Види мовного розбору та їхнє призначення.
4. Основні поняття фонетики та фонології. Система голосних і приголосних фонем сучасної української літературної мови.
5. Графіка як розділ мовознавства.

6. Особливості фонематичного й фонетичного транскрибування.
7. Основні поняття й норми орфоєпії. Риси української літературної вимови.
8. Орфоєпічний аналіз слів.
9. Слово в системі мовних одиниць. Типи лексичних значень.
10. Лексика української мови за походженням і уживанням.
11. Фразеологічні одиниці мови та їхня класифікація.
12. Етимологічний аналіз як лінгвістичної ідентифікації слова.
13. Поняття морфеми. Слово і морфема. Типи морфем.
14. Морфологічні засоби формотворення і словозміни в українській мові.
15. Формальне значення флексії.
16. Зміни в морфемній структурі слова. Морфемний аналіз слова.
17. Словотвірний аналіз слова. Поняття про твірну основу.
18. Словотвірчі засоби української мови: суфікси, префікси, інтерфікси, афіксоїди (суфіксоїди, префіксоїди).
19. Словотвірний тип. Словотвірна модель.
20. Комплексний аналіз словоформи.
21. Частини мови та принципи їхнього виокремлення.
22. Морфологічний аналіз повнозначних частин мови.
23. Особливості морфологічного аналізу неповнозначних частин мови.
24. Граматичний аналіз як морфологічний розбір словоформ.
25. Основні синтаксичні одиниці.
26. Типи граматичного зв'язку у словосполученнях.
27. Типи речень у сучасній українській мові.
28. Пунктуаційний аналіз простого речення
29. Пунктуаційний аналіз складного речення.
30. Особливості пунктуаційного аналізу складних синтаксичних конструкцій, речень із прямою мовою, репліками, цитатами.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь студентів із дисципліни

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **відмінно (100)**, якщо він:

- має системні теоретичні знання з дисципліни;
- **вільно** володіє спеціальною термінологією;
- виявляє міцні вміння й навички аналізувати мовний матеріал;
- вдало застосовує мовну інтуїцію, аргументовано доводить власну думку;
- виявляє науковий інтерес до дисципліни;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури високий.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **відмінно (95)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни;

- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення), виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення;
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності;
- володіє спеціальною лінгвістичною термінологією;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури досить високий.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **відмінно (90)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення), припускаючись незначних помилок теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє;
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не цікавиться дослідницькою діяльністю;
- володіє спеціальною лінгвістичною термінологією,
- виконує письмові завдання в обсязі 90% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **добре (85)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій із комплексу лінгвістичних дисципліни, виявляючи **належний** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення;
- достатньо повно аналізує елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення);
- відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами,
- володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, але припускається негрубих помилок теоретичного й практичного характеру;
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **добре (80)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій із дисципліни;
- достатньо повно аналізує елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення);
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог дисципліни;

- володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, припускаючись незначних помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури достатній, але наявні незначні мовленнєві помилки.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **добре (75)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій із дисципліни, припускаючись незначних помилок;
- недостатньо повно елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення);
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог дисципліни;
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає помилки теоретичного й практичного характеру;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури достатній, але наявні незначні мовленнєві помилки.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **задовільно (70)**, якщо він:

- добре володіє навчальним матеріалом, спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати, переконструювати його;
- виявляє **розуміння** основних понять і категорій дисципліни, розкриває їхній взаємозв'язок, виявляючи **достатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення;
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури достатній, але наявні мовленнєві помилки.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **задовільно (65)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, **невпевнено** аналізує елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення);
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу мовного матеріалу;
- допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури достатній, але наявні значні мовленнєві помилки.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **задовільно (60)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом;
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного й синтетичного мислення під час аналізу мовного матеріалу;
- мовлення відзначається недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час;
- рівень мовленнєвої культури низький.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **незадовільно (55)**, якщо він

- не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення;
- не вміє аналізувати елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення) відповідно до уніфікованих схем та зразків;
- рівень мовленнєвої культури низький, наявні значні мовленнєві помилки;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 50% за відведений час;
- не володіє спеціальною термінологією.

Здобувач вищої освіти одержує оцінку **незадовільно (35 і менше)**, якщо він

- не вміє аналізувати елементи мовної структури всіх рівнів (звук, морфема, лексема, слово як граматична одиниця, словосполучення, речення) відповідно до уніфікованих схем та зразків;
- відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення;
- робить грубі фактичні помилки; допускає значну кількість мовленнєвих помилок;
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30% за відведений час;
- не володіє спеціальною термінологією.

**Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів ЗВО,
національна та ECTS:**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	Добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	Задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків

60–66			Е	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1–34			F	з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

Основна

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 431 с.
2. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
3. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : підручник Київ: Либідь, 1993. 336 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. Київ : Рад. шк., 1982. 209 с.
5. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : Академ. граматика української мови / за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. Київ : Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. 398 с.
6. Горпинич В. О. Українська морфологія. Дніпропетровськ : ДДУ, 2000. 359 с.
7. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ВЦ “Академія”, 2004. 336 с.
8. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Ч. 1. Київ : Вища шк., 1972. 402 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія : монографія. Донецьк : ДонДУ, 1996. 435 с.
10. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 180 с.
11. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови : морфологія. Вінниця : Поділля-2000, 2003. 464 с.
12. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова : морфологія. Київ: Вища шк. 1983. 264 с.
13. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / За ред. Г. Р. Передрій. Київ: Академія, 2005. 280 с.
14. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір.

Морфологія : підручник. 2-е вид., доповн. Київ : Вид. дім «Слово», 2010. 327 с.

15. Сучасна українська літературна мова / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища шк., 1993. 366 с.

16. Сучасна українська літературна мова : морфологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 583 с.

17. Сучасна українська мова / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 1997. 400 с.

18. Українська практична лексикологія, фонетика, орфографія: навч. посібник / А. П. Загнітко, Л. І. Пац, Л. І. Дубовик, О. Г. Важеніна. – Донецьк: ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 240 с.

Додаткова

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо : посібник. Київ : Вид. дім "KM Academia", 1994. 254 с.

2. Булаховський Л. А. Український літературний наголос (характеристика норми) : підручник. Київ, Львів, 1947. 54 с.

3. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові Текст: посібник Київ : Рад.шк., 1984. 160 с.

4. Вовк П. С. Теорія центрів і периферії фонологічної та акцентологічної систем: посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 164 с.

5. Дика Н. Курс сучасної літературної мови: тести і завдання. Дивослово. 2003. № 9. С. 59-63.

6. Дорошенко С. І. Звуки чи фонемі вивчають учні? *Мовознавство*. 1990. № 2. С.46-50.

Словники

1. Бибик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: Тлумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень / за ред. С. Я. Єрмоленко, Харків : Фоліо, 2006. 623 с.

2. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 88 с.

3. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 192 с.

4. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. Київ : Наукова думка, 2002. 460 с.

5. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: у 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потєбні / А. А. Бурячок (ред.). – Київ: Наукова думка, 1999.

6. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / В. І Бусел (авт., кер. проекту та гол. ред.). Київ – Ірпінь : Перун, 2004. 887 с.

7. Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови / Міжнародний фонд «Відродження». Львів : Фенікс, 1996. 223 с.

8. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ: Видавничий центр «Академія», 1998. 712 с.

9. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: Правопис. Граматика: Понад 30 000 слів. Київ : Криниця, 1999. 524 с.

10. Кочерга М. П. Словник російсько-українських міжмовних омонімів. Київ: Академія, 1997. 400 с.

11. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Вид. 2-ге. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
12. Пономарів О. Д. Фонема г і г : Словник і коментар. К. : Вид. центр «Просвіта», 1997. 40 с.
13. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. Львів : НТШ, 2002. 35 с.
14. Селванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля – К., 2006. 716 с.
15. Словарь української мови / За ред. Б. Грінченка. Т. 1-4. Київ : Довіра – Рідна мова, 1997.
16. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367 с.
17. Словник труднощів української мови: Близько 15000 слів / С. Я. Єрмоленко (ред.). Київ : Радянська школа, 1989. 336 с.
18. Словник української мови: В 11-ти т. Київ : Наукова думка, 1971- 1978.
19. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.), 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
20. Фразеологічний словник української мови: у 2-х кн. 2-ге вид. Київ : Наукова думка. 1999. Кн. 1, 2.
21. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс. А-Я: Орфографічний словник: 32000 слів: Найуживаніші слова і словосполучення. Найновіші запозичення. Спеціальна різногалузева термінологічна лексика. К. : А.С.К., 2006. 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова : морфологія. Київ : Вища шк. 1983. 264 с. URL: http://www.studmed.ru/leonova-mv-suchasna-ukrayinska-literaturna-mova-morfologiya_e7cfba381b7.html.
2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : Академ. граматика української мови. Київ : Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. 398 с. URL: http://www.studmed.ru/vihovaneec-r-teoretichna-morfologiya-ukrayinskoyi-movi_d410f596df6.html.
3. Плющ М. Я. Граматика української мови: у 2 ч. Ч.1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. Київ : Вища школа, 2005. URL: http://lib.mdpu.org.ua/load/Library/plush_gramatika_ukr_movi.pdf.
4. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; за ред. М. Я. Плющ. 6-те вид., стер. Київ : Вища школа, 2006. 430 с. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/5115895/page:12/>.
5. Український правопис. Київ. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>